

Leader-meetme ja Kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord

Kehtiv alates 06.02.2025

1. Üldsätted

1.1. Korra eesmärk ja suhe õigusaktidega

- 1.1.1. Käesolev toetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord (edaspidi „Kord”) kehtestab nõuded taotlejale ning taotluse esitamise ja menetlemise korra Tartumaa Arendusseltsis (TASis). Informatiivsel eesmärgil annab Kord ülevaate TASi poolt projektide paremusjärjestuse ettepaneku kinnitamisele järgnevast PRIA menetlusest, projektitaotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest, toetuste väljamaksmise korrast ning Leader-määrusest tulenevatest kohustustest projektitoetuse saajatele.
- 1.1.2. Kord on kehtestatud regionaalministri 30.05.2023. a määruse nr 29 [LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine](#) (edaspidi Leader-määrus) ja sotsiaalkaitseministri 04.08.2023.a määrus nr 44 [Kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse andmise tingimused ja kord](#) (edaspidi ESF+ toetuse määrus) põhjal. Reguleerimata osas ning vastuolude korral käesoleva korra, Leader-määruse ja Kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse andmise tingimused ja kord määruse vahel lähtutakse määrustest.
- 1.1.3. Iga toetusmeetme (arukad kogukondlikud lahendused, ettevõtlikud ja terved noored, kogukonna väikeprojektid, kohalik väiketootmine ja ärilised teenused, turism ja puhkevõimalused, uuendused ja piloteerimine, suurprojektid, TASi koostööprojektid, sotsiaalse kaasatuse suurendamine) osas võib TAS kehtestada käesolevast korrast erinevaid või täpsemaid nõudeid. Erinevuste korral käesoleva Korraga võrreldes lähtutakse konkreetse meetme kohta kehtestatud nõuetest meetmelehel, reguleerimata osas lähtutakse käesolevast Korrast, Leader-määrusest ja Kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse andmise tingimused ja kord määrusest.

1.2. Taotlemisprotsessi üldiseloostus

- 1.2.1. Toetust antakse TASi strateegia järgmiste fookusvaldkondade lõikes:
 - 1) Fookusvaldkond 1: KOGUKOND JA NOORED (valdkonna osatähtsus LEADER-meetmetest 40%). Strateegiline eesmärk 1 (SE1): TASi piirkonnas on arukad kogukonnad ning ettevõtlikud ja terved noored. Rakendatavad meetmed: meede 1.1: arukad kogukondlikud lahendused; meede 1.2: ettevõtlikud ja terved noored; meede 1.3: kogukonna väikeprojektid.
 - 2) Fookusvaldkond 2: KOHALIK RESSURSS JA ETTEVÕTLUS (valdkonna osatähtsus LEADER-meetmetest 35%). Strateegiline eesmärk 2 (SE2): TASi

piirkonna ettevõtlus on kohalikku ressursi väärindav, kogukonda teenindav ja uuenduslik, turismipotentsiaali rakendatakse piirkonna eripärast lähtuvalt. Rakendatavad meetmed: meede 2.1: kohalik väiketootmine ja ärilised teenused; meede 2.2: turism ja puhkevõimalused; meede 2.3: uuendused ja piloteerimine.

- 3) Fookusvaldkond 3: SUURPROJEKTID, VIHMAVARJU- JA KOOSTÖÖPROJEKTID (valdkonna osatähtsus LEADER-meetmetest 25%, millele lisanduvad ESF+ vahendid meetme 3.3 elluviimiseks). Strateegiline eesmärk 3 (SE3): TASI toel on piirkonnas tugevnenud erinevate tasandite ja sektorite koostöö ning suurenenud sotsiaalne kaasatus. Rakendatavad meetmed: meede 3.1: suurprojektid; meede 3.2: TASI koostööprojektid; meede 3.3: sotsiaalse kaasatuse suurendamine (eraldi rahastus ESF+ toetusest).

Meetmete raames toetatavad tegevused, tulemus- ja väljundnäitajad on toodud meetmelehtedel, mis on kättesaadavad TASI kodulehel.

1.2.2. Projektitoetuse taotlemise protsess Leader-meetme raames on kolmeetapiline:

- 1) projektitaotluse esitamine TASile PRIA e-keskkonna kaudu, projektitaotluse menetlemine ja hindamine TASis;
- 2) projektitaotluse menetlemine ja kinnitamine või kinnitamata jätmine PRIAs;
- 3) taotluses kavandatud ja elluviidud tegevuste ja investeeringute kohta maksetaotluse ja lisadokumentide esitamine e-PRIAs ja toetuse väljamaksmine. Projektitoetus makstakse kindlasummalise maksena PRIA-ga varem kokku lepitud eelarveprojekti alusel, milles on arvestatud asjakohast projektitoetuse määra.

Projektitoetuse taotlemise protsess ESF+ toetuse raames on kaheetapiline:

- 1) projektitaotluse esitamine TASile SPOKU keskkonna kaudu, projektitaotluse menetlemine, hindamine ja kinnitamine või kinnitamata jätmine TASis;
- 2) taotluses kavandatud ja elluviidud tegevuste kohta aruande esitamine TASile.

1.2.3. Projektitaotluste vastuvõtmiseks kuulutab TAS välja taotlusvoorud. Projektitaotlus tuleb esitada tähtaegselt PRIA e-keskkonnas (<https://epria.pria.ee/epria2/login/#/login>) või ESF+ toetuse taotlemise korral SPOKU keskkonnas. TAS avalikustab projektitaotluste vastuvõtu tähtaja vähemalt 20 tööpäeva enne projektitaotluste vastuvõtuaja algust tegevuspiirkonna elanikele kättesaadavas väljaandes ning oma kodulehel. Samuti avalikustab TAS tegevuspiirkonna elanikele oma kodulehel 20 tööpäeva enne projektitaotluste vastuvõtu algust teabe strateegia meetmete ning projektitaotluse hindamiskriteeriumite ja hindamise korra, sealhulgas projektitaotluste paremusjärjestuse koostamise korra kohta, mille järgi hindab kohalik tegevusrühm projektitaotlusi.

1.2.4. Taotlejaks saab olla TASI tegevuspiirkonnas tegutsev ettevõtja, kohaliku omavalitsuse üksus, sihtasutus, mittetulundusühing, sh kohalik tegevusrühm. TASI projektitoetuste taotlemiseks abikõlbliku tegevuspiirkonna moodustavad järgmised omavalitsusüksused või nende osad: Tartu vald, Kastre vald, Kambja vald, Luunja vald, Nõo vald, Peipsiääre vald välja arvatud endise Pala valla asustusüksused, Elva valla endise Konguta valla ja

Puhja valla asustusüksused ning Elva linn, Tartu linna endise Tähtvere valla asustusüksused, Rápina valla endise Meeksi valla asustusüksused.

- 1.2.5. Konkreetse toetusmeetme ja selle raames toetatavate tegevuste abikõlblikud taotlejad on täpsustatud vastava meetme kirjelduses meetmelehel.
- 1.2.6. TAS nõustab projektitaotlejaid. Lisainformatsioon on toodud kodulehel www.tas.ee.

2. Sotsiaalse kaasatuse suurendamise meetme rakendamine kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse raames (ESF+)

Perioodil 2023–2030 rakendab TAS lisaks LEADER-vahenditele Euroopa Sotsiaalfond+ vahendeid, millel on kaks laiemat eesmärki:

- 1) pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine;
- 2) inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine.

2.1. Nõuded taotlejale ja toetatavale tegevusele

- 2.1.1. TAS rakendab meedet avatud taotlusvoorudena nn vihmavarjuna miniprojektide kaudu.
- 2.1.2. Projektitaotlusi saavad esitada TASi piirkonnas tegutsevad vabaühendused, mikroettevõtted, kohalikud omavalitsused meetmelehel toodud tegevuste elluviimiseks.
- 2.1.3. Projektitaotleja vastab strateegia meetmes 3.3. sotsiaalse kaasatuse suurendamine ja ESF+ määruses esitatud nõuetele.
- 2.1.4. Projektitoetuse toetusmäär on kuni 100%.
- 2.1.5. Projektitoetuse maksimaalne toetussumma on 10 000 eurot, minimaalne toetussumma on 1 000 eurot.
- 2.1.6. Abikõlblikud on projekti eelarveprojekti kavandatud toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, mis on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks. Toetatavad tegevused ja abikõlblikud kulud on loetletud meetmelehel. Reguleerimata osas lähtutakse ESF+ meetme määrusest. Abikõlblikud ei ole kulud, mis on mitteabikõlblikuna nimetatud TASi meetmelehel ja ESF+ määruses.

2.2. Projektitaotluse esitamine, menetlemine ja hindamine

- 2.2.1. Projektitaotlus esitatakse SPOKU keskkonnas.
- 2.2.2. Tähtajaks SPOKU keskkonnas esitatud projektitaotlus ja lisadokumendid vaadatakse läbi ning vajadusel esitatakse projekti kohta taotlejale täiendavaid küsimusi. Samuti kontrollitakse taotluses planeeritud kulude abikõlblikkust. Vajadusel palutakse taotlejal taotlust parandada või täiendada (vt käesoleva korra punkt 4). Lisaks projektikirjeldusele tuleb taotlejal esitada kohaliku omavalitsuse kooskõlastus antud projekti vajalikkuse kohta.
- 2.2.3. Korrektsed taotlused esitatakse seejärel projektitaotluste hindamiseks moodustatud komisjonile, kes hindab taotlusi vastavalt TASi hindamise töökordades sätestatule.

- 2.2.4. Hindamiskomisjoni ettepaneku projektide paremusjärjestuse osas kinnitab TASI juhatus (vt käesoleva korra punkt 5-6).
- 2.2.5. TAS esitab hindamisprotokolli ja paremusjärjestuse Riigitugiteenuste Keskusele (edaspidi RTK) 20 tööpäeva jooksul pärast paremusjärjestuse kinnitamist juhatus poolt (vt käesoleva korra punkt 7.5, 7.6).

2.3. Projekti elluviimine ja aruandlus

- 2.3.1. Pärast TASI juhatus poolt kinnitatud paremusjärjestust sõlmib TAS rahastatava projekti taotlejaga lepingu ning taotleja võib alustada projekti elluviimist. Projekt viiakse ellu ühe aasta jooksul pärast juhatus otsuse saamist.
- 2.3.2. Projekti elluviija peab edastama korrektsed kuludokumendid ja vajalikud lisadokumendid TASile, mille alusel TAS tasub tekkinud kulud.
- 2.3.3. Kulude kohta, mille käibemaksuta maksumus on vahemikus 1000-5000 eurot, on võetud üks hinnapakumine, mis on suunatud TASile. Kulude kohta, mille käibemaksuta summa ületab 5000 eurot, on võetud vähemalt kolm võrreldavat pakkumist, mis on suunatud TASile.
- 2.3.4. Projekti tegevusi kajastatakse elluviija veebilehel ja/või sotsiaalmeediakanalites koos viitega toetusele.
- 2.3.5. Pärast projekti elluviimist ühe (1) kuu jooksul esitab projektitaotleja TASile projekti sisulise kokkuvõtte ellu viidud tegevuste ja saavutatud tulemus- ja väljundnäitajate kohta. Sündmuste läbiviimise korral esitatakse lisaks kokkuvõttele ürituse päevakava, osalejate nimekiri ja fotod.
- 2.3.6. TAS esitab e-toetuse keskkonna kaudu RTKle projektide elluviimise kohta koondaruande üks kord aastas.

3. Leader-meetme rakendamine

3.1. Nõuded taotlejale ja toetatavale tegevusele

- 3.1.1. Lisaks Korra punktides 1.2.4. ja 1.2.5. peab taotleja vastama Leader-määrusega kehtestatud täiendavatele nõuetele:
 - 1) ta vastab strateegia meetmes nimetatud projektitoetuse taotleja kohta esitatud nõuetele ja riigiabi puhul komisjoni määruses (EL) 2022/2472, millega tunnistatakse teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks (ELT L 327, 21.12.2022, lk 1–81), sätestatud nõuetele;
 - 2) tema riikliku maksu võlg, sealhulgas maksuhalduri haldusaktiga kindlaksmääratud intress, on väiksem kui 100 eurot või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;

- 3) ta ei ole saanud ega taotle projektitaotluses sisalduva sama kulu kohta toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
 - 4) ta on riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saanud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tasunud tagasimaksed ettenähtud summas;
 - 5) tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti või algatatud sundlõpetamist või tal ei ole kehtivat registrist kustutamise hoiatust;
 - 6) tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja ei ole asutatud lühemaks ajaks kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;
 - 7) tal ei ole kehtivat karistust karistusseadustiku §-s 49¹, 209, 209¹, 210, 294, 296, 298, 298¹, 300¹, 372, 373 või 384 sätestatud süüteo toimepanemise eest.
- 3.1.2. Kui projektitoetuse taotlejaks on kohalik tegevusrühm, peab tema projektitaotlus olema vastu võetud kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku otsusega, millest nähtub projektitaotluse vastavus strateegias ja rakenduskavas esitatud nõuetele.

3.2. Nõuded toetatavale tegevusele

3.2.1. Projektitoetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 34 lõike 1 punkti b kohaselt strateegia meetmes nimetatud tegevuse elluviimiseks, mis panustab selle tegevuse eesmärgi täitmisesse ja tulemuse saavutamisse ning mille raames toetatakse:

- 1) materiaalsesse või immateriaalsesse varasse investearingute tegemist;
- 2) ühistegevuse või koostöötegevuse elluviimist;
- 3) kogukonna vajadustest lähtuvate teenuste arendamist;
- 4) väikeprojekti ehk vihmavarju-tüüpi projekti rakendamist.

Toetatava tegevuse osaks võivad olla sellega otseselt seotud järgmised tööd ja teenused:

a) ehitise ehitamisega kaasneva keskkonnamõju hindamisega seotud tegevus ning energiaauditi, teostatavusuuringu, projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja geodeetilise uurimistöö tellimine; b) koolitus, ehitusseadustiku alusel omanikujärelevalve tegemine, muinsuskaitseaduse alusel muinsuskaitsele järelevalve teostamine ja turundustegevus, sealhulgas turu-uuringu tegemine.

3.2.2. Ehitise ehitamiseks või renoveerimiseks või seadme soetamiseks antakse projektitoetust, kui on täidetud järgmised nõuded:

1) ehitise ehitamisel, välja arvatud uue ehitusloakohustusliku hoone püstitamisel, või renoveerimisel on see ehitise ja sellealune maa projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja on VKE, või vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE;

2) uue ehitusloakohustusliku hoone püstitamisel on hoonealune maa projektitoetuse

taotleja omandis või on sellele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja on VKE, või vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE;

3) sellise seadme soetamisel, mis paigaldatakse ehitisse või mida kasutatakse ehitises, on see ehitis projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja on VKE, või vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja ei ole VKE.

- 3.2.3. Ühistegevuse elluviimiseks antakse projektitoetust, kui selle viivad kuni kaheaastase tegevuskava alusel ellu partnerid, kelleks on vähemalt kaks juriidilist isikut või füüsilisest isikust ettevõtjat ja kellest vähemalt üks ei ole teine kohalik tegevusrühm.
- 3.2.4. Koostöötegevuse elluviimiseks antakse projektitoetust, kui selles osaleb partneritena vähemalt kaks kohalikku tegevusrühma, kes rakendavad nõuetele vastavat strateegiat, või muu avaliku ja erasektori partnerlusel põhinev ühendus, kelle põhikirjaline eesmärk on maaelu arendamine ja kes on oma piirkonna kohta välja töötanud nõuetekohase strateegia, ning kui need partnerid sõlmivad allkirjastatud koostöökokkuleppe.
- 3.2.5. Üksnes kohalikule tegevusrühmale antakse projektitoetust ka selleks, et korraldada kolmanda isiku poolt väikeprojekti rakendamist strateegias või rakenduskavas esitatud nõuete kohaselt.
- 3.2.6. Tegevusega ei või alustada, sealhulgas sellega seotud siduvaid kohustusi ei tohi olla võetud varem, ning tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid ei tohi olla väljastatud varem kui kohalikule tegevusrühmale projektitaotluse esitamise päevale järgneval päeval, välja arvatud ettevalmistav töö, millega ei või alustada enne 1. jaanuari 2023.
- 3.2.7. Projekti tegevused võib ellu viia mitmes etapis. Sellisel juhul tuuakse projektitaotluses välja iga etapi nimetus, kirjeldus, elluviimise asukoht ja tähtaeg ning selge ja konkreetselt sõnastatud eesmärgi ja tulemuse kirjeldus; toetatava tegevuse iga etapi raames taotletav projektitoetuse suurus; toetatava tegevuse iga etapi eelarveprojekt kululiikide kaupa ja kogumaksumus.

3.3. Abikõlblikud kulud ja mitteabikõlblikud kulud

- 3.3.1. Abikõlblikud on eelarveprojektis kavandatud toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, mis on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks. Toetatava tegevuse või investeeringuobjekti abikõlblikud kulud iga toetusmeetme kohta on loetletud vastava meetme meetmelehel. Reguleerimata osas lähtutakse Leader-meetme määrusest.
- 3.3.2. Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:
 - 1) kulud, mis on mitteabikõlblikuna nimetatud vastava toetusmeetme kirjelduses TASI meetmelehtedel;
 - 2) kulud, mis on mitteabikõlblikuna loetletud Leader-määruses.

3.4. Kulude mõistlikkuse tõendamine

- 3.4.1. Projektitoetuse taotleja peab välja selgitama toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse mõistlikkuse ja põhjendatuse.
- 3.4.2. Kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, küsib projektitoetuse taotleja üksteisest sõltumatute asjakohaste hinnapakujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust. Kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus on 5000 eurot või sellest väiksem, küsib projektitoetuse taotleja asjakohase hinnapakkuja käest vähemalt ühe hinnapakumuse.
- 3.4.3. Ühistegevuse või koostöötegevuse korral koostab projektitoetuse taotleja ühistegevuse või koostöötegevuse kohta hinnakalkulatsiooni koos kulude mõistlikkust selgitava põhjendusega ning kui ühistegevuse või koostöötegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab 1000 eurot, küsib projektitoetuse taotleja vähemalt ühe kulude mõistlikkust tõendava dokumendi, mis sisaldab teavet tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse ja koguse kohta.
- 3.4.4. Hinnapakumuse täpsemad nõuded on toodud Leader-määruses § 26. Hinnapakumuste vormistamise nõuded ja juhendid on toodud ka TASI kodulehel.

3.5. Projektitoetuse määr ja suurus

- 3.5.1. Projektitoetuse määra ja suuruse määramisel lähtutakse Leader-määruses sätestatud põhimõtetest, mida TAS on omalt poolt kitsendanud.
- 3.5.2. Maksimaalselt antakse projektitoetust **mittetulundusühingule, sihtasutusele kuni 90% ja kohaliku omavalitsuse üksusele kuni 80%** toetatava tegevuse või investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest ja **ettevõtjale kuni 60%** toetatava tegevuse või investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest. Toetusmäärad on toodud vastava toetusmeetme kirjelduses TASI meetmelehtedel.
- 3.5.3. Projektitoetuse maksimaalne ja minimaalne suurus projekti tegevuste lõikes ühe taotluse kohta:
 - 1) toetusmeede arukad kogukondlikud lahendused: maksimaalne toetussumma 80 000 eurot, minimaalne toetussumma 20 000 eurot;
 - 2) toetusmeetmed ettevõtlikud ja terved noored ning kogukonna väikeprojektid: maksimaalne toetussumma 20 000 eurot, minimaalne toetussumma 3 000 eurot;
 - 3) toetusmeetmed kohalik väiketootmine ja ärilised teenused, turism ja puhkevõimalused: maksimaalne toetussumma 80 000 eurot, minimaalne toetussumma 10 000 eurot;
 - 4) toetusmeede uuendused ja piloteerimine: maksimaalne toetussumma 40 000 eurot, minimaalne toetussumma 10 000 eurot;

- 5) toetusmeede suurprojektid: maksimaalne toetussumma 200 000 eurot, minimaalne toetussumma 100 000 eurot;
 - 6) TASi koostööprojektide puhul lähtutakse Leader-määrusega kehtestatud maksimaalsest toetussummast.
- 3.5.4. Projektitoetuse maksimaalne suurus ühe taotluse kohta on 200 000 eurot. Vähesse tähtsusega abi puhul ei tohi ühele ettevõtjale projektitoetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta jooksul antud vähesse tähtsusega abi koos taotletava projektitoetusega ületada vähesse tähtsusega abi ülemmäära 300 000 eurot.
- 3.5.5. Kui projektitoetus on riigiabi komisjoni määruse (EL) 2022/2472 artiklite 60 ja 61 tähenduses, kohaldatakse sellele nimetatud määruses sätestatud. Kui komisjoni määrus (EL) 2022/2472 ei kohaldu, antakse projektitoetust vähesse tähtsusega abina komisjoni määruse (EL) 2023/2831 tähenduses ning sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.
- 3.5.6. Projektitoetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 83 lõike 1 punkti c kohaselt kindlasummalise maksena.

3.6. Projektitaotluse esitamine TASile

- 3.6.1. Projektitoetuse saamiseks esitab taotleja selleks ettenähtud tähtajal kohaliku tegevusrühma kaudu PRIA-le avalduse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid (edaspidi *projektitaotlus*). Kohalik tegevusrühm võib esitada projektitaotluse väljaspool ettenähtud tähtaega.
- 3.6.2. Projektitoetuse taotleja esitab projektitaotluse või muu dokumendi elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.
- 3.6.3. Suurprojektide arendamise meetme puhul eelneb suurprojekti esitamisele kavandatava projekti tutvustamine TASi üldkoosolekul TASi poolt määratud ajal ja tingimustel. Potentsiaalsetel taotluse esitajatel on kohustus projekti TASi üldkoosolekul tutvustada ning küsimustele vastata. Peale projekti esitlust üldkoosolekul esitatakse täistaotlus koos lisadega PRIA e-teenuse keskkonnas TASi poolt välja kuulutatud tähtajaks.
- 3.6.4. Projektitaotluse moodustavad:
- 1) PRIA e-teenuse keskkonnas nõuetekohaselt täidetud projektikirjelduse **vorm**;
 - 2) **eelarveprojekt** kululiikide kaupa ja kogumaksumus või ühis- ja koostööprojektide korral hinnakalkulatsioon;
 - 3) nõuetele vastavad **hinnapakumused** ja/või muud kulude mõistlikkust tõendavad Leader-määruse §-s 26 nimetatud dokumendid;
 - 4) ehitise ehitamise korral väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt;
 - 5) **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, **kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks** vähemalt viieks (ettevõtjal kolmeks) aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Uue hoone püstitamise korral peab kavandatava hoone alune maa

- olema projektitoetuse taotleja omandis või peab sellele maale olema projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus;
- 6) mittetulundusühingu, välja arvatud usulise ühenduse puhul tema **liikmete nimekiri** mitte varasema kui projektitaotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese päeva seisuga; sihtasutuse puhul tema **asutajate ja nõukogu liikmete nimekiri**; eraõigusliku juriidilise isiku puhul tema **juhtimis- ja järelevalveorganitesse kuuluvate isikute nimekiri**;
 - 7) kohaliku tegevusrühma puhul üldkoosoleku otsus tema projektitaotluse vastuvõtmise kohta koos üldkoosolekul osalenute nimekirjaga, milles on muu hulgas välja toodud, millist huvirühma liige esindab;
 - 8) äriühingu puhul **kinnitatud majandusaasta aruanne**, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud;
 - 9) **projektijuhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;
 - 10) sõltuvalt meetmest, mille raames toetust taotletakse, tuleb täiendavalt esitada järgmised dokumendid:
 - a) fookusvaldkond 1: kogukond ja noored. Meetme 1.1. arukad kogukondlikud lahendused tegevus 1 arukate kogukondade kontseptsiooni elluviimiseks vajalike investeeringute toetuse taotlemisel palume esitada **aruka küla strateegia**. Meetmest 1.2. ettevõtlikud ja terved noored toetuse taotlemisel palume esitada **koostööd, selle planeerimist ja noorte kaasatust tõendavad dokumendid**: protokoll koosolekust, osalejate nimekiri ning võimalusel fotod. Meetmest 1.3. kogukonna väikeprojektid toetuse taotlemisel palume esitada **kogukonnaliikmete projekti kontseptsiooni loomisesse kaasamist tõendavad dokumendid**: protokoll koosolekust, osalejate nimekiri ning võimalusel fotod.
 - b) Fookusvaldkond 2: kohalik ressurss ja ettevõtlus. Kõigi meetmete puhul on vajalik esitada **äriplaan** (vt juhend TASI kodulehel). Äriplaani ei ole vaja esitada kohalikel omavalitsustel ning mittetulundusühendustel juhul, kui tegemist on turismivõrgustike arendamise ja avalikuks kasutuseks suunatud puhketaristu arendamisega (meede turism ja puhkevõimalused, tegevused 3 ja 4) ning innovatsiooniteadlikkuse tõstmisele suunatud projektidega (meede uuendused ja piloteerimine, tegevus 3);
 - c) Fookusvaldkond 3: suurprojektid, vihmavarju- ja koostööprojektid. Meetme 3.1. suurprojektide arendamise puhul on projektitaotluse esitamisel vajalik esitada **koostöökokkulepped, äriplaan** (ettevõtted) või **arendusplaan** (MTÜd, SAd ja kohalikud omavalitsused).
 - 11) **Kõikide meetmete puhul** võib lisaks esitada hindamiseks **olulist informatsiooni andvaid dokumente** (toetuskiri, koostöökokkulepe, pildid jne).
 - 12) Muud nõuded esitatavatele dokumentidele tulenevad Leader-määruse § 29-st.

4. Projektitaotluse kontrollimine ja hindamine

4.1. Pärast projektitaotluste esitamist viib TAS läbi taotluste tehnilise kontrolli. Taotlus on tehniliselt korras, kui täidetud on kõik alljärgnevad tingimused:

- 1) taotlus ja teised nõutud dokumendid on esitatud tähtaegselt ja need on täidetud vastavalt nõuetele (vt nõuete osas Leader-määrus, ESF+ toetuse määrus ja käesoleva korra punktid 2.1, 3.1). Taotlus loetakse tähtaegseks ka juhul, kui selle esitamise tähtaeg on haldusmenetluse seaduse § 34 korras TASi juhatuse poolt ennistatud;
- 2) taotletav toetussumma on kooskõlas meetme raames kehtestatud minimaalse ja maksimaalse toetuse määra ja suurusega (vt käesoleva korra punktid 2.1, 3.5.);
- 3) projekti tegevused on abikõlblikud (vt Leader-määrus, ESF+ toetuse määrus ja käesoleva korra punktid 2.1, 3.3.) ja taotleja vastab taotlejale esitatavatele nõuetele (vt käesoleva korra punkt 2.1, 3.5.);
- 4) projekt vastab vastava meetme nõuetele.

4.2. Tehnilise kontrolli teostamise käigus taotluses puuduste ilmnemisel või muul vajadusel esitatakse taotlejale järelepärimine täiendava informatsiooni saamiseks taotluses märgitud e-posti aadressil. Järelepäringuga võidakse paluda taotlejalt täiendavat teavet või selgitusi, taotluses paranduste tegemist või dokumentide esitamist, andes selleks tähtaja, mille pikkus on üldjuhul vähemalt viis tööpäeva. Sõltuvalt puuduse põhjusest ja olemusest võidakse määrata pikem tähtaeg, ent mitte rohkem kui kümme (10) tööpäeva. Taotleja peab vastama järelepäringule, esitama nõutud dokumendid või tegema taotluses parandused järelepäringus nimetud tähtjaks.

4.3. Kui taotlus ei ole tehniliselt korras ning taotleja ei paranda taotluses või sellega kaasnevas dokumentatsioonis esinevaid puudusi tähtaegselt, võib TAS jätta projektitaotluse hindamata. TAS edastab Leader-meetme rakendamise raames hindamata jäetud projektitaotluse PRIA-le koos põhjendusega hindamata jätmise kohta. Otsuse projektitaotluse hindamata jätmise kohta edastab taotlejale PRIA. Otsuse ESF+ meetme 3.3 projektide kohta teeb TASi juhatuse ja see edastatakse taotlejale.

4.4. Tehniliselt korras projektitaotlus esitatakse hindamiskomisjonile hindamiseks. Hindamiskomisjon on TASi projektitaotluste hindamise ja projektitaotluste paremusjärjestuse koostamise organ Leader-määruse ja ESF+ toetuse määruse tähenduses.

4.5. Hindamiskomisjon hindab kavandatud tegevuse vastavust TASi strateegiale ja rakenduskavale ning lähtub TASi hindamiskorrast „Projektitaotluste hindamise kriteeriumid ja paremusjärjestuse moodustamise kord“. Komisjoni moodustamist, töökorraldust ning komisjoni liikme taandamist projektitaotluse hindamisest reguleerib juhend „Hindamiskomisjoni moodustamine, komisjoni kodukord ning komisjoni liikme hindamisest taandamise alused ja kord“.

4.6. Hindamistulemuste põhjal koostab hindamiskomisjon projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku.

4.7. Hindamiskomisjon esitab projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku TASi juhatusele kinnitamiseks.

5. Projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku kinnitamine

- 5.1. TASI juhatus kinnitab hindamiskomisjoni ettepaneku projektitaotluste paremusjärjestuse kohta.
- 5.2. TAS avalikustab oma kodulehel teabe projektide ja nende tulemuste kohta, sh ühis- ja koostööprojektide eesmärgid, partnerid ja üldised tegevussuunad pärast projektitoetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemist PRIA poolt. ESF+ projektide puhul pärast otsuse tegemist juhatuse poolt.
- 5.3. Taotlejal on õigus oma projekti parendada ja esitada uuesti järgmises taotlusvoorus.

6. Projektitoetuse taotluste menetlemisega seotud dokumentide registreerimine ja säilitamine

- 6.1. Kõik esitatud projektitoetuse taotlused registreeritakse PRIA e-keskkonnas. ESF+ toetustaotlused registreeritakse SPOKU keskkonnas ja TASI dokumendihalduse keskkonnas.
- 6.2. Projektitoetuse taotlusi ja taotluse menetlemisega seotud dokumente taotlejale ei tagastata. PRIA säilitab nimetatud dokumente kuni 31. detsembrini 2039.

7. Projektitaotluste esitamine PRIAle ja RTKle ning taotluste menetlemine PRIAs

- 7.1. TAS esitab e-teenuse keskkonna kaudu PRIAle 20 tööpäeva jooksul projektitaotluste paremusjärjestuse, milles on lisaks hindamistulemustele toodud ka ettepanek projektitaotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise ja taotluste rahastamise suuruse kohta arvestades strateegia meetmele ettenähtud eelarve suurust. TAS esitab PRIAle ka hindamata jäetud projektitaotlused koos põhjendusega hindamata jätmise kohta.
- 7.2. PRIA teeb projektitaotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või projektitaotluse rahuldamata jätmise otsuse 70 tööpäeva jooksul alates päevast, mil TAS esitas PRIAle projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku.
- 7.3. PRIA edastab taotlejatele otsuste väljavõtted.
- 7.4. Taotlejal on õigus vaidlustada PRIA otsust projektitoetuse taotluse kohta.
- 7.5. TAS esitab e-toetuse keskkonna kaudu RTKle 20 tööpäeva jooksul miniprojektide hindamise protokolliga koos teabega, milles on muu hulgas esitatud miniprojekti taotluse vastuvõtu kuupäev, aeg, millal töörühm miniprojekti hindas, töörühma koosseis, milles on muu hulgas välja toodud kohaliku omavalitsuse üksuste esindajad ja riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse osalusega eraõiguslike juriidiliste isikute esindajad, iga miniprojekti koondhindepunktid hindamiskriteeriumite kaupa koos iga koondhindepunkti põhjendusega, hindamata jäetud miniprojekt koos hindamata jätmise põhjendusega, sealhulgas teave töörühma liikme taandamise kohta ning muu oluline teave miniprojekti hindamisega seotud asjaolude kohta.
- 7.6. TAS esitab e-toetuse keskkonna kaudu RTKle hindamise tulemuste alusel kohaliku tegevusrühma juhatuse või üldkoosoleku otsusega vastuvõetud ettepaneku miniprojektide paremusjärjestusse seadmise kohta või hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavuse

kohta ning miniprojekti taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ja miniprojekti taotluses nimetatud tegevuse rahastamise suuruse määramise kohta koos punktis 7.5 nimetatud protokolliga 20 tööpäeva jooksul nimetatud ettepaneku kohta otsuse tegemisest.

8. Projektitoetuse maksmise tingimused ning maksetaotluse ja dokumentide esitamine, toetuse maksmine Leader-meetmest

- 8.1.** Projektitoetus makstakse kindlasummalise maksena PRIA-ga varem kokku lepitud eelarveprojekti alusel, milles on arvestatud asjakohast projektitoetuse määra.
- 8.2.** Projektitoetuse maksmiseks esitab projektitoetuse saaja pärast toetatava tegevuse või selle etapi täielikku elluviimist ning toetatava tegevuse või selle etapi eest täielikult tasumist PRIAle kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest maksetaotluse koos järgmiste dokumentidega:
 - 1) aruanne, mis sisaldab elluviidud tegevuse või selle etapi ning eesmärgi täitmise ja tulemuse saavutamise kirjeldust;
 - 2) dokument, mis tõendab, et tegevus või selle etapp on ellu viidud ning eesmärk on täidetud ja tulemus on saavutatud;
 - 3) liisingu puhul liisinguleping, millest selgub liisingulepingu lõppemise kuupäev ja liisingueseme üleandmist tõendav dokument.
- 8.3.** Ühistegevuse maksetaotluse koos lisadokumentidega esitab projektitoetuse saaja vastavalt tegevuskava elluviimise perioodi pikkusele kuni kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.
- 8.4.** Koostöötegevuse maksetaotluse esitab projektitoetuse saaja kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.
- 8.5.** PRIA kontrollib vastuvõetud maksetaotluses ja määruse § 35 lõikes 2 nimetatud dokumentides esitatud andmete õigsust ja eelarveprojektile vastavust ning projektitoetuse saaja tegevuse vastavust Euroopa Liidu asjakohastele õigusaktidele, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusele ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele ning eelarveprojektile.
- 8.6.** PRIA teeb projektitoetuse saaja esitatud nõuetekohase maksetaotluse ja määruse § 35 lõikes 2 nimetatud nõuetekohaste dokumentide alusel projektitoetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda projektitoetuse saaja arvelduskontole 40 tööpäeva jooksul arvates kõigi §-s 35 sätestatud nõuetekohaste dokumentide ja andmete esitamisest.

9. Projektitoetuse saaja kohustused Leader-meetmest toetuse saamisel

9.1. Projektitoetuse saaja on kohustatud:

- 1) Projektitoetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu, sealhulgas esitab kõik tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid, ja võtab projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihipäraselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, seejuures:
 - 1) saavutab toetatava tegevuse eesmärgi ja tulemuse;

- 2) alustab toetatava tegevuse elluviimisega üheksa kuu jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
- 3) ühistegevuse elluviimise korral viib tegevuskava ellu kuni kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
- 4) koostöötegevuse elluviimise korral viib tegevuse ellu kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
- 5) Projektitoetuse saaja tagab toetatava tegevuse sihtotstarbelise kestuse, sealhulgas säilitab ja kasutab projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihtotstarbeliselt, vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja on VKE, ning vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja ei ole VKE.

9.2. Projektitoetuse saaja täidab sihipärase kasutamise perioodi lõpuni järgmisi kohustusi:

- 1) võimaldab teha auditit, teostada järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrole ning osutab selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldab viibida projektitoetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja vara kohapeal;
- 2) esitab auditi tegemiseks, järelevalve teostamiseks või muu kontrolli tegemiseks vajalikud andmed ja dokumendid määratud tähtaja jooksul;
- 3) teavitab viivitamata PRIA-t ja kohaliku tegevusrühma projektitaotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust, sealhulgas tegevusega seotud vara üleandmisest teisele isikule;
- 4) näitab avalikkusele, et tegemist on EAFRD toetuse abil elluviidava tegevusega, ning kasutab selleks ettenähtud sümboleid ja teavitustegevusi komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/129 sätestatud nõuete kohaselt.

9.3. Projektitoetuse saaja esitab kohaliku tegevusrühma või PRIA nõudmisel projektitoetuse kasutamise seotud seireks ja hindamiseks vajalikud andmed, milleks on selles strateegia meetmes, mille raames projektitoetust saadi, nimetatud andmed.

9.4. Hiljemalt esimese maksetaotluse esitamise ajaks on ehitusluba või ehitusteatis ehtisregistrist kättesaadav, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt;

9.5. Hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks on ehitise kasutusluba või kasutusteatis ehtisregistrist kättesaadav, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt;

9.6. Hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks on projektitoetuse saajal tegevusluba või esitatud majandustegevusteade, kui projektitoetust on saadud sellise tegevuse elluviimiseks, mille puhul on asjakohases seaduses sätestatud juhul nõutud, et ettevõtjal on enne sellel tegevusalal majandustegevuse alustamist tegevusluba või esitatud majandustegevusteade.

9.7. Eristab selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamise seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest.

10. Aruandlus TASile ja taotleja edasine kontroll

10.1. Pärast viimase maksetaotluse esitamist PRIA e-teenuse keskkonnas täidab taotleja TASI **seirearuande**, mis sisaldab informatsiooni TASI strateegia tulemus- ja väljundnäitajate täitmise kohta.

Tartumaa Arendusseltsi juhatus

06.02.2025

Juhatuse esimees